

III.

Mezinárodní smlouva o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství

Preambule

Smluvní strany,

přesvědčeny o zvláštní povaze rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství, jejich charakteristických vlastnostech a problémech, které vyžadují zvláštní řešení;

obávající se pokračujícího poškozování těchto zdrojů;

uvědomující si, že rostlinné genetické zdroje pro výživu a zemědělství jsou předmětem společného zájmu všech zemí a že všechny země jsou ve značném rozsahu závislé na rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství, a to bez ohledu na místo jejich původu;

uznávající, že uchovávání, výzkum, sběr, charakterizace, hodnocení a dokumentace rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství jsou nezbytné pro uskutečňování cílů vytyčených Římskou deklarací o světovém potravinovém zabezpečení a Akčním plánem Světového potravinového summitu, jakož i pro trvale udržitelný rozvoj zemědělství pro tuto i další generace, a že musí být naléhavě posílena schopnost rozvojových zemí a zemí s transformující se ekonomikou provádět tyto úkoly;

konstatující, že Akční plán pro uchovávání a trvale udržitelné užívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství je mezinárodně odsouhlaseným rámcem pro takovéto aktivity;

uznávající dále, že rostlinné genetické zdroje pro výživu a zemědělství jsou nezastupitelným výchozím materiálem pro genetické zlepšování rostlin, ať už se tak děje výběrem prováděným zemědělci, klasickým šlechtěním nebo prostřednictvím moderních biotechnologií, a že jsou nepostradatelné pro adaptaci na nepředvídatelné změny životního prostředí a budoucí potřeby lidstva;

potvrzující, že minulý, současný a budoucí podíl zemědělců všech regionů světa zejména v centrech původu a rozmanitosti, na uchování zlepšování a zajištění dostupnosti těchto zdrojů jsou základem práv zemědělců;

dále potvrzující, že práva uznaná touto smlouvou na záchranu, užívání, výměnu a prodej zemědělských osiv a dalších rozmnožovacích materiálů, na podíl na rozhodování o využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství a na spravedlivém a poctivém podílení se na přínosech z takového využívání jsou podstatná pro realizaci práv zemědělců, právě tak jako podpora práv zemědělců na národní i mezinárodní úrovni;

uznávajíce, že tato smlouva a další mezinárodní dohody vztahující se k této smlouvě by měly mít vzájemně podpůrný vliv na setrvalé zemědělství a potravinové zabezpečení;

potvrzující, že nic v této smlouvě se nesmí vykládat jako cokoli jakýmkoli způsobem měnící práva a závazky smluvních stran vyplývající z jiných mezinárodních dohod;

chápující, že záměrem výše uvedených odstavců není vytvoření hierarchie mezi touto smlouvou a dalšími mezinárodními dohodami;

uvědomující si, že otázky týkající se zacházení s rostlinnými genetickými zdroji pro výživu a zemědělství zasahují do oborů zemědělství, ochrany životního prostředí a obchodu, jsou přesvědčeny, že mezi těmito sektory by měla existovat součinnost;

uvědomující si svoji zodpovědnost za uchování světové rozmanitosti rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství vůči minulým i budoucím generacím;

uznávajíce, že při výkonu svých suverénních práv k rostlinným genetickým zdrojům pro výživu a zemědělství by státy měly mít vzájemný prospěch z vytvoření efektivního multilaterálního systému, který podpoří přístup k dohodnutým vybraným zdrojům a podpoří spravedlivé a poctivé sdílení přínosů, které vyplývají z jejich užívání a

přející si uzavřít mezinárodní dohodu v rámci Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství, dále uváděné jako FAO, podle článku XIV. Ústavy FAO,

se dohodly takto:

Část I – Úvod

Článek 1 – Cíle

1.1 Cílem této smlouvy je uchování a trvalé užívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství a v souladu s Úmluvou o biologické rozmanitosti spravedlivé a poctivé podílení se na přínosech vyplývajících z jejich užívání pro trvale udržitelné zemědělství a potravinové zabezpečení;

1.2 Tohoto cíle bude dosaženo těsnou vazbou této smlouvy na Organizaci spojených národů pro výživu a zemědělství a na Úmluvu o biologické rozmanitosti.

Článek 2 – Používané pojmy

Pro účely této smlouvy jsou následující pojmy používány v níže definovaném významu. Tyto definice nemají za cíl pokrýt obchod se zemědělskými plodinami:

„uchování *in situ*“ znamená uchování ekosystémů a přírodních stanovišť, zachování a obnovu životaschopných populací druhů v jejich přirozeném prostředí a v případě kulturních či pěstovaných rostlinných druhů v prostředí, kde se vyvinuly jejich charakteristické znaky;

„uchování *ex situ*“ znamená uchování rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství mimo jejich přirozené prostředí;

„rostlinné genetické zdroje pro výživu a zemědělství“ znamenají jakýkoli genetický materiál rostlinného původu představující aktuální či potenciální hodnotu pro výživu a zemědělství;

„genetický materiál“ znamená jakýkoli materiál rostlinného původu, zahrnující reprodukční a vegetativní rozmnožovací materiál, který obsahuje funkční jednotky dědičnosti;

„odrůda“ znamená uskupení rostlin v rámci jednoho botanického taxonu nejnižší známé úrovně definované reprodukovatelným projevem svých odlišujících a jiných genetických charakteristik;

„sbírka *ex situ*“ znamená soubor rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství uchovávaný mimo jejich přirozené prostředí;

„centrum původu“ znamená geografickou oblast, kde rostlinné druhy, ať už kulturní či plané, poprvé vyvinuly své charakteristické vlastnosti;

„centrum diversity plodiny“ znamená geografickou oblast s vysokou úrovní genetické rozmanitosti u druhů plodin v podmínkách *in situ*.

Článek 3 – Oblast působnosti smlouvy

Tato smlouva se týká rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství.

Část II – Všeobecná ustanovení

Článek 4 – Všeobecné závazky

Každá ze smluvních stran zajistí soulad svých právních předpisů, úředních předpisů a postupů se závazky, které pro ni vyplývají z této smlouvy.

Článek 5 - Uchování, výzkum, sběr, charakterizace, hodnocení a dokumentace rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství

5.1 – Každá ze smluvních stran v souladu se svými vnitrostátními právními předpisy a kde je to vhodné, ve spolupráci s dalšími smluvními stranami bude podporovat integrovaný přístup k výzkumu, uchování a trvalému užívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství, a zejména:

- (a) provádět průzkum a inventarizaci rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství, s ohledem na stav a stupeň variability existujících populací, včetně těch, které jsou potenciálně využitelné, a podle možností vyhodnocovat jakékoliv jejich ohrožení;

- (b) podporovat sběr rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství a relevantních informací vztahujících se k rostlinným genetickým zdrojům, které jsou ohroženy nebo které jsou potenciálně využitelné;
- (c) propagovat, popřípadě podporovat snahy zemědělců a místních společenství na svých pozemcích hospodářsky využívat a uchovávat rostlinné genetické zdroje pro výživu a zemědělství;
- (d) podporovat uchování *in situ* planých druhů příbuzných se zemědělskými plodinami a planě rostoucích rostlin pro produkci potravin, a to i v chráněných územích, mimo jiné podporou úsilí původních a místních společenství;
- (e) spolupracovat při podpoře rozvoje účinného a trvale udržitelného systému uchování *ex situ*, přičemž se věnuje náležitá pozornost potřebě adekvátní dokumentace, charakterizace, regenerace a hodnocení a podporovat rozvoj a přenos vhodných technologií pro tyto účely s cílem zlepšit trvalé využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství;
- (f) sledovat udržování životaschopnosti, stupně variability a genetickou integritu sbírek rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství.

5.2 Pokud je to vhodné, podniknou smluvní strany kroky k minimalizaci nebo pokud možno úplnému odstranění ohrožení rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství.

Článek 6 – Trvale udržitelné využívání rostlinných genetických zdrojů

6.1 Smluvní strany koncipují a uplatňují vhodnou politiku a právní opatření podporující trvale udržitelné využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství.

6.2 Trvale udržitelné využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství může zahrnovat například tato opatření:

- (a) provádění spravedlivé zemědělské politiky, která, pokud je to vhodné, podporuje rozvoj a udržování rozmanitosti zemědělských systémů, které zlepšují trvale udržitelné využívání zemědělské biologické rozmanitosti a dalších přírodních zdrojů,
- (b) posilování výzkumu, který zkvalitňuje a uchovává biologickou rozmanitost tím, že maximalizuje mezidruhové a vnitrodruhové variability ve prospěch zemědělců, především těch, kteří vytvářejí a využívají své vlastní odrůdy a používají ekologické zásady pro uchování úrodnosti půdy a boj s nemocemi, plevelely a škůdci,
- (c) ve vhodných případech podporu šlechtění rostlin, která za účasti zemědělců, především v rozvojových zemích, zvyšuje schopnost tvorby odrůd zvláště přizpůsobených sociálním, ekonomickým a ekologickým podmínkám, a to i v marginálních oblastech,

- (d) rozšiřování genetické základny plodin a zvyšování rozsahu biologické rozmanitosti, která je zemědělcům k dispozici,
- (e) ve vhodných případech podporu širšího využívání místních a místně přizpůsobených plodin, odrůd a méně využívaných druhů,
- (f) ve vhodných případech podporu širšího využívání rozmanitosti odrůd a druhů při hospodaření na vlastních pozemcích, uchovávání a trvalé využívání zemědělských plodin a vytváření silných vazeb na šlechtění rostlin a zemědělský vývoj za účelem snižování zranitelnosti a genetické eroze plodin a podpory zvýšení světové produkce potravin slučitelné s trvale udržitelným rozvojem a
- (g) přezkoumávání, popřípadě přizpůsobování šlechtitelských strategií a předpisů, týkajících se uvádění odrůd do oběhu a distribuce osiva.

Článek 7 – Národní závazky a mezinárodní spolupráce

7.1 Každá smluvní strana vhodným způsobem integruje do svých politik a programů rozvoje zemědělství a venkova aktivity, uvedené v článcích 5 a 6, a přímo nebo prostřednictvím FAO a jiných příslušných mezinárodních organizací spolupracuje s ostatními smluvními stranami v oblasti uchovávání a trvalého využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství.

7.2 Mezinárodní spolupráce se zaměřuje zejména na tyto oblasti:

- (a) budování či posilování kapacit rozvojových zemí a zemí s transformující se ekonomikou v oblasti uchovávání a trvale udržitelného využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství,
- (b) posilování mezinárodních aktivit na podporu uchovávání, hodnocení, dokumentace, genetického zlepšování, šlechtění rostlin, množení osiv, a dále, v souladu s částí IV, sdílení rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství a příslušných informací a technologií, zabezpečení přístupu k nim a jejich výměny,
- (c) zachovávání a posilování institucionálních systémů uvedených v části V a
- (d) realizaci strategie financování podle článku 18.

Článek 8 – Technická pomoc

Smluvní strany souhlasí, že za účelem provádění této smlouvy budou podporovat poskytování technické pomoci smluvním stranám, zvláště těm, které jsou rozvojovými zeměmi nebo zeměmi s transformující se ekonomikou, a to buď dvoustranně nebo prostřednictvím příslušných mezinárodních organizací.

Část III – Práva zemědělců

Článek 9 - Práva zemědělců

9.1 Smluvní strany uznávají nesmírný současný a budoucí přínos místních a původních společenství a zemědělců všech oblastí světa, zejména v centrech původu plodin a jejich rozmanitosti pro uchovávání a rozvoj rostlinných genetických zdrojů, tvořících základ zemědělské a potravinářské produkce na celém světě.

9.2 Smluvní strany souhlasí, že za uplatňování práv zemědělců ve vztahu k rostlinným genetickým zdrojům pro výživu a zemědělství nesou zodpovědnost vlády států. V souladu se svými potřebami a prioritami by každá smluvní strana měla v souladu se svou národní legislativou přijmout opatření na ochranu a podporu práv zemědělců, včetně:

- (a) ochrany tradičních znalostí týkajících se rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství;
- (b) práva na spravedlivý podíl z přínosů vyplývajících z využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství; a
- (c) práva účastnit se rozhodování na národní úrovni v záležitostech vztahujících se k uchovávání a trvale udržitelnému využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství.

9.3. Text tohoto článku nesmí být žádným způsobem interpretován tak, že by omezoval práva zemědělců ve smyslu uchovávání, využívání, směny a prodeje vlastního osiva/množitelského materiálu, pokud jsou tato práva upravena národní legislativou, případně ošetřena jinak.

Část IV – Multilaterální systém přístupu a sdílení přínosů

Článek 10 – Multilaterální systém zajištění dostupnosti genetických zdrojů a podílení se na přínosech z nich.

10.1 Ve vztazích s ostatními státy uznávají smluvní strany svrchovaná práva států nad vlastními rostlinnými genetickými zdroji pro výživu a zemědělství, včetně toho, že rozhodovací pravomoc pro určení přístupu k těmto zdrojům spočívá na vládách států a podléhá národní legislativě.

10.2 Při výkonu svých svrchovaných práv smluvní strany souhlasí s vytvořením multilaterálního efektivního, účinného a transparentního systému, umožňujícího přístup k rostlinným genetickým zdrojům pro výživu a zemědělství a rovné a spravedlivé sdílení přínosů vyplývajících z využívání těchto zdrojů, uplatňované na základě komplementarity a vzájemné podpory.

Článek 11 – Rozsah multilaterálního systému

11.1 Při prosazování cílů uchování a trvale udržitelného využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství a rovného a spravedlivého sdílení přínosů vyplývajících z jejich využívání, jak je uvedeno v článku 1, multilaterální systém zahrnuje rostlinné genetické zdroje pro výživu a zemědělství uvedené v příloze 1, stanovené podle kritérií potravinového zabezpečení a vzájemné závislosti.

11.2 Multilaterální systém, popsáný v článku 11.1, zahrnuje všechny rostlinné genetické zdroje pro výživu a zemědělství uvedené v příloze 1, které spadají do působnosti a spravování smluvních stran a které jsou veřejnými statky. Pro dosažení co nejširšího rozsahu multilaterálního systému vyzývají smluvní strany všechny ostatní držitele rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství uvedených v příloze 1 k zahrnutí těchto rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství do multilaterálního systému.

11.3 Smluvní strany rovněž souhlasí s přijetím vhodných opatření k podpoře fyzických a právnických osob ve své působnosti, které jsou držiteli rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství uvedených v příloze 1, aby zahrnuly tyto rostlinné genetické zdroje pro výživu a zemědělství do multilaterálního systému.

11.4 Do dvou let od vstupu této smlouvy v platnost vyhodnotí Řídící orgán pokrok dosažený při zahrnování rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství uvedených v odstavci 11.3 do multilaterálního systému. Na základě tohoto hodnocení Řídící orgán rozhodne, zda těm fyzickým a právnickým osobám uvedeným v odstavci 11.3, které tyto rostlinné genetické zdroje pro výživu a zemědělství do multilaterálního systému nezahrnuly, bude i nadále umožněn přístup k těmto rostlinným genetickým zdrojům, nebo přijme jiná opatření dle svého uvážení.

11.5 Multilaterální systém rovněž zahrnuje rostlinné genetické zdroje pro výživu a zemědělství uvedené v příloze 1 uchovávané ve sbírkách *ex situ* mezinárodních zemědělských výzkumných středisek Poradní skupiny pro mezinárodní zemědělský výzkum (CGIAR), jak je uvedeno v článku 15.1 písm. a), a dalších mezinárodních institucí podle článku 15.5.

Článek 12 – Umožnění přístupu k rostlinným genetickým zdrojům v rámci multilaterálního systému

12.1 Smluvní strany souhlasí, že umožnění přístupu k rostlinným genetickým zdrojům pro výživu a zemědělství v rámci multilaterálního systému, jak je definován v článku 11, bude v souladu s ustanoveními této smlouvy.

12.2 Smluvní strany souhlasí s přijetím nezbytných právních či jiných vhodných opatření zajišťujících tento přístup prostřednictvím multilaterálního systému ostatním smluvním stranám. Za tímto účelem bude tento přístup umožněn též fyzickým a právnickým osobám v působnosti kterékoli smluvní strany, za podmínek ustanovení článku 11.4.

12.3 Tento přístup bude umožněn za následujících podmínek:

- (a) přístup bude umožněn výlučně s cílem využití a uchování pro účely výzkumu, šlechtění a vzdělávání v oblasti výživy a zemědělství za předpokladu, že nezahrnuje chemické, farmaceutické a/nebo další nepotravinářské/krmné průmyslové využití. U víceúčelových zemědělských plodin (potravinářské a nepotravinářské) by pro jejich zahrnutí do multilaterálního systému a zajištění přístupu měla být rozhodující jejich důležitost pro potravinovou bezpečnost;
- (b) přístup bude urychleně odsouhlasen bez nutnosti evidování individuálních vstupů a zdarma; v případě že je přístup zpoplatněn, poplatek nepřesáhne vynaložené minimální náklady;
- (c) spolu s poskytnutými rostlinnými genetickými zdroji pro výživu a zemědělství budou dány k dispozici všechny pasportní údaje, popř. v souladu s platnou legislativou další popisné údaje, které nemají důvěrný charakter;
- (d) příjemci nebudou nárokovat práva k duševnímu vlastnictví či jiná práva omezující přístup k rostlinným genetickým zdrojům pro výživu a zemědělství nebo jejich genetických částí či komponentů ve formě získané z multilaterálního systému;
- (e) přístup k vyvíjeným rostlinným genetickým zdrojům pro výživu a zemědělství, včetně materiálu vyvíjeného zemědělci, bude po dobu jejich vývoje v kompetenci subjektu, který tento vývoj uskutečňuje;
- (f) přístup k rostlinným genetickým zdrojům pro výživu a zemědělství chráněným právy k duševnímu vlastnictví a dalšími vlastnickými právy musí být v souladu s příslušnými mezinárodními dohodami a příslušnou národní legislativou;
- (g) rostlinné genetické zdroje pro výživu a zemědělství získané z multilaterálního systému a uchovávané ponechají příjemci těchto rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství nadále k dispozici v multilaterálním systému, a to za podmínek této smlouvy; a
- (h) aniž jsou dotčena ostatní ustanovení tohoto článku, smluvní strany souhlasí s tím, že přístup k rostlinným genetickým zdrojům pro výživu a zemědělství v podmínkách *in situ* bude poskytován podle národní legislativy nebo, v případě absence této legislativy, podle norem, které může stanovit Řídící orgán.

12.4 Za tímto účelem bude v souladu se shora uvedenými články 12.2 a 12.3 poskytován přístup podle standardní Dohody o poskytování materiálů (Material Transfer Agreement, dále jen „MTA“), kterou přijme Řídící orgán a která bude obsahovat ustanovení článku 12.3 písm. a), d) a g), a dále ustanovení týkající se sdílení přínosu v čl. 13.2 písm. d) bodu ii) a další příslušná ustanovení této smlouvy a ustanovení, že příjemce rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství bude požadovat, aby se podmínky MTA uplatňovaly i při poskytování rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství jiné fyzické či právnické osobě, jakož i při všech následných přenosech těchto rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství.

12.5 Smluvní strany zajistí, aby v případě sporů vyplývajících z takových dohod MTA byly k dispozici opravné prostředky v souladu s použitelnými ustanoveními příslušných právních systémů, a uznávají, že závazky vyplývající z takových dohod MTA jsou výhradně věcí smluvních stran těchto MTA.

12.6 V případě naléhavých katastrofických situací souhlasí smluvní strany s tím, že za účelem obnovy zemědělských systémů poskytnou ve spolupráci s koordinátory pomoci přístup k příslušným rostlinným genetickým zdrojům pro výživu a zemědělství v multilaterálním systému.

Článek 13 – Podílení se na přínosech v rámci multilaterálního systému

13.1 Smluvní strany uznávají, že usnadněný přístup k rostlinným genetickým zdrojům pro výživu a zemědělství zahrnutých do multilaterálního systému, již sám o sobě představuje velký přínos multilaterálnímu systému, a dohodly se, že přínos z toho vyplývající bude spravedlivě a poctivě sdílen v souladu s ustanoveními tohoto článku.

13.2 Smluvní strany souhlasí s tím, že přínos vyplývající z využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství, včetně komerčního, v multilaterálním systému bude spravedlivě a poctivě sdílen podle následujících mechanismů: výměna informací, přístup k technologiím a jejich přenos, budování kapacit a podílení se na přínosech vyplývajících z komerčního využití, přičemž se vezmou v úvahu prioritní oblasti aktivity podle platného Akčního plánu, a to pod vedením Řídícího orgánu:

a) Výměna informací :

Smluvní strany souhlasí s tím, že zpřístupní informace, které musí mimo jiné zahrnovat katalogy a soupisy, informace o technologiích, výsledky technických, vědeckých a socioekonomických výzkumů, včetně charakterizace, hodnocení a využití, týkající se těchto rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství, které spadají pod multilaterální systém. Takové informace, pokud nejsou důvěrné, musí být zpřístupněny podle příslušných platných právních předpisů a v souladu s národními možnostmi. Tyto informace musí být zpřístupněny všem smluvním stranám této smlouvy prostřednictvím informačního systému stanoveného v článku 17.

b) Zpřístupnění technologií a jejich přenos

i) Smluvní strany se zavazují poskytovat a/nebo usnadňovat přístup k technologiím uchování, charakterizace, hodnocení a využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství zahrnutých do multilaterálního systému. Uznávají, že některé technologie mohou být předávány pouze genetickým materiálem, smluvní strany poskytnou a/nebo usnadní přístup k takovým technologiím a genetickému materiálu, který je zahrnut do multilaterálního systému, a ke zlepšeným odrůdám a genetickému materiálu vyvinutému díky využití rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství v rámci multilaterálního

systemu v souladu s ustanoveními článku 12. Přístup k těmto technologiím, zlepšeným odrůdám a genetickému materiálu bude zajišťován a/nebo usnadňován při dodržení příslušných platných vlastnických práv a zákonů o přístupu a v souladu s národními možnostmi.

- ii) Zpřístupnění technologií a jejich přenos zemím, zejména zemím rozvojovým a zemím s transformující se ekonomikou, musí být prováděn na základě souboru opatření, jako je například zřízení a udržování plodinově zaměřených tematických skupin pro využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství a účast v nich, všech druhů partnerství v oblasti výzkumu a vývoje a komerčních společných podniků souvisejících s přijatým materiálem, rozvoji lidských zdrojů a efektivního přístupu k výzkumným zařízením.
- iii) Přístup k technologiím a jejich přenos, jak je uvedeno výše v bodech i) a ii), včetně technologií chráněných právy k duševnímu vlastnictví, rozvojovým zemím, které jsou smluvními stranami, zejména pak zemím nejméně rozvinutým a zemím s transformující se ekonomikou, musí být zajišťován a/nebo usnadňován za spravedlivých a co nejvýhodnějších podmínek, zejména pak v případě technologií užívaných k uchovávání genetických zdrojů jakož i technologií přinášejících přínos pro zemědělce v rozvojových zemích, zejména v zemích nejméně rozvinutých a zemích s transformující se ekonomikou, včetně koncesních a preferenčních podmínek, které mohou být vzájemně dohodnuty mimo jiné na základě partnerství ve výzkumu a vývoji v rámci multilaterálního systému. Takový přístup a přenos se musí poskytovat za podmínek, které uznávají přiměřenou a účinnou ochranu práv k duševnímu vlastnictví a jsou s ní v souladu.

c) Budování kapacit

Berouce v úvahu potřeby rozvojových zemí a zemí s transformující se ekonomikou, vyjádřené prioritou ve svých plánech a programech, pokud existují, kterou přisuzují budování kapacit pro uchovávání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství, smluvní strany souhlasí s tím, že pokud jde o rostlinné genetické zdroje pro výživu a zemědělství v rámci multilaterálního systému, musí se přednostně věnovat:

- (i) zakládání a/nebo posílení programů zaměřujících se na vědecké a technické vzdělávání v oblasti uchovávání a trvalé udržitelného využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství;
- (ii) rozvoji a posilování zařízení pro uchovávání a trvale udržitelné využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství, a to především v rozvojových zemích a v zemích s transformující se ekonomikou, a
- (iii) provádění vědeckého výzkumu přednostně a pokud je to možné, v rozvojových zemích a v zemích s probíhajícími ekonomickými reformami, ve spolupráci s institucemi těchto zemí, a rozvíjení kapacity pro takový výzkum v potřebných oblastech.

d) Podílení se na finančních a dalších přínosech vyplývajících z komerčního využití

- i) Smluvní strany souhlasí s tím, že v rámci multilaterálního systému přijmou opatření s cílem podílet se na finančních přínosech prostřednictvím zapojení soukromého a veřejného sektoru do aktivit uvedených v tomto článku pomocí partnerství a spolupráce ve výzkumu a vývoji technologií, včetně soukromého sektoru z rozvojových zemí a ze zemí s transformující se ekonomikou;
- ii) Smluvní strany souhlasí s tím, že standardní Dohoda o poskytování materiálů uvedená v článku 12.4 bude obsahovat požadavek, že příjemce, který komerčně využívá produkt, který je rostlinným genetickým zdrojem pro výživu a zemědělství a který obsahuje materiál získaný z multilaterálního systému, zaplatí podle mechanismu uvedeného v článku 19.3 písm. f) spravedlivý podíl z přínosů vzešlých z komerčního užívání takových produktů, mimo produkty přístupné bez omezení ostatním subjektům pro další výzkum a šlechtění; v takových případech bude příjemci, jenž genetický zdroj komerčně využívá, taková platba doporučena;

Řídící orgán na svém prvním zasedání určí výši, formu a způsob této platby, v souladu s obchodní praxí. Řídící orgán může rozhodnout o diferenciaci výše plateb pro různé skupiny příjemců, využívajících tyto produkty komerčně; rovněž může rozhodnout o potřebě osvobození malých zemědělců v rozvojových zemích a v zemích s transformující se ekonomikou od těchto plateb. Řídící orgán může podle potřeby přezkoumat tyto výše plateb za účelem dosažení spravedlivého a poctivého rozdělení přínosů, a může rovněž posoudit do pěti let od vstupu této smlouvy v platnost, zda požadavek povinné platby MTA se musí vztahovat též na případy, kdy takovéto komerčně využívané produkty jsou pro další výzkum a šlechtění bez omezení přístupné ostatním subjektům.

13.3 Smluvní strany souhlasí s tím, že přínosy vzešlé z užívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství sdílených v rámci multilaterálního systému by měly plynout především přímo či nepřímo zemědělcům všech zemí, a zejména pak rozvojových zemí a zemí s transformující se ekonomikou, kteří uchovávají a trvale využívají rostlinné genetické zdroje pro výživu a zemědělství.

13.4 Řídící orgán na svém prvním zasedání zváží vhodnou politiku a kritéria pro specifickou pomoc v rámci dohodnuté strategie financování, stanovené v článku 18 za účelem uchovávání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství v rozvojových zemích a v zemích s transformující se ekonomikou, jejichž přínos k biologické rozmanitosti rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství v multilaterálním systému je významný a/nebo které mají zvláštní potřeby.

13.5 Smluvní strany uznávají, že schopnost plně realizovat Akční plán, především v rozvojových zemích a v zemích s transformující se ekonomikou, bude do značné

míry záviset na účinném uplatňování tohoto článku a strategie financování stanovené v článku 18.

13.6 Smluvní strany zváží modality strategie dobrovolných příspěvků z podílu na přínosech, jimiž by potravinářský zpracovatelský průmysl realizující zisk z rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství přispíval do multilaterálního systému.

Část V- Podpůrné složky

Článek 14 – Akční plán

Uznávajíce, že aktuální Akční plán pro uchovávání a trvale udržitelné využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství je pro tuto smlouvu významný, smluvní strany by měly prosazovat jeho efektivní provádění, včetně provádění prostřednictvím národních akcí a případně mezinárodní spolupráce, za účelem vytvoření soudržného rámce vhodného mimo jiné pro budování kapacit, přenos technologií a výměnu informací, a to s ohledem na ustanovení článku 13.

Článek 15 – Sbírký rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství uchovávané v *ex situ* v Mezinárodních zemědělských výzkumných střediscích Poradní skupiny pro mezinárodní zemědělský výzkum a dalšími mezinárodními institucemi

15.1 Smluvní strany uznávají důležitost této smlouvy pro sbírky rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství uchovávaných *ex situ* ve správě Mezinárodních zemědělských výzkumných středisek – International Agricultural Research Centres (dále jen „IARC“) Poradní skupiny pro mezinárodní zemědělský výzkum – Consultative Group on International Agricultural Research (dále jen „CGIAR“). Smluvní strany vyzvou IARC k uzavření dohod o těchto *ex situ* sbírkách s Řídícím orgánem v souladu s následujícími podmínkami:

- a) Rostlinné genetické zdroje pro výživu a zemědělství vyjmenované v příloze 1 této smlouvy a uchovávané IARC budou zpřístupněny v souladu s ustanoveními části IV této smlouvy.
- b) Jiné rostlinné genetické zdroje pro výživu a zemědělství než vyjmenované v příloze 1 této smlouvy a shromážděné před vstupem této smlouvy v platnost, které jsou uchovávány IARC, budou zpřístupněny v souladu s ustanoveními MTA právě platné podle dohod mezi IARC a FAO. Řídící orgán pozmění či doplní tuto MTA nejpozději na svém druhém řádném zasedání po poradě s IARC v souladu s příslušnými ustanoveními této smlouvy, zejména pak článků 12 a 13 a za následujících podmínek:
 - (i) IARC musí pravidelně informovat Řídící orgán o uzavřených MTA podle rozvrhu stanoveného Řídícím orgánem;
 - (ii) Smluvní strany, na jejichž území byly rostlinné genetické zdroje pro výživu a zemědělství sebrány v podmínkách *in situ*, dostanou na požádání vzorky těchto rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství bez nutnosti vypracování MTA;

- (iii) Přínosy vzniklé na základě výše uvedené MTA, které jsou příjmem mechanismu zmíněného v článku 19.3, budou použity především na uchovávání a trvale udržitelné užívání dotčených rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství, zejména v národních a regionálních programech rozvojových zemí a zemí s transformující se ekonomikou, obzvláště v centrech biologické rozmanitosti a v zemích nejméně rozvinutých; a
 - (iv) IARC přijmou v souladu se svými kapacitami vhodná opatření, aby zajistily efektivní dodržování podmínek MTA a budou okamžitě informovat Řídící orgán o případech nedodržení těchto podmínek.
- c) IARC uznávají pravomoc Řídícího orgánu stanovovat zásady politiky týkající se sbírek *ex situ*, které uchovávají, za podmínek této smlouvy.
 - d) Vědecká a technická zařízení, ve kterých jsou tyto sbírky *ex situ* uchovávány, zůstanou pod pravomocí IARC, které se zavazují spravovat tyto sbírky *ex situ* v souladu s mezinárodně uznávanými normami, a zejména s normami platnými pro genové banky (Genebank Standards) schválenými Komisí FAO pro genetické zdroje pro výživu a zemědělství (the FAO Commission of Genetic Resources for Food and Agriculture).
 - e) Na žádost IARC bude tajemník usilovat o poskytnutí vhodné technické podpory.
 - f) Tajemník bude mít kdykoli právo přístupu do těchto zařízení, jakož i právo kontroly všech aktivit v nich prováděných, které přímo souvisejí s uchováváním a výměnou materiálu, na něž se vztahuje tento článek.
 - g) Jestliže je řádnému zachování těchto sbírek *ex situ* uchovávaných IARC jakkoli bráněno či pokud je toto uchovávání jakkoli ohroženo (i z důvodu zásahu vyšší moci), pomůže tajemník se svolením hostitelské země podle možností při jejich evakuaci či přenosu.

15.2 Smluvní strany souhlasí s tím, že v rámci multilaterálního systému zajistí IARC CGIAR, které podepsaly s Řídícím orgánem dohody v souladu s touto smlouvou snazší přístup ke rostlinným genetickým zdrojům pro výživu a zemědělství uvedeným v příloze 1. Tato střediska budou zahrnuta do seznamu, který spravuje tajemník, a který musí být na požádání dán k dispozici smluvním stranám.

15.3 Materiál jiný než vyjmenovaný v příloze 1, který je přijatý a uchovávaný IARC po vstupu této smlouvy v platnost, bude zpřístupněn za podmínek odpovídajících podmínkám dohodnutým mezi IARC, které materiál obdrželo, a zemí původu těchto zdrojů nebo zemí, která tyto zdroje získala v souladu s Úmluvou o biologické rozmanitosti nebo jiným použitelným právem.

15.4 Smluvním stranám se doporučuje, aby IARC, které uzavřely dohody s Řídícím orgánem, poskytly za vzájemně dohodnutých podmínek přístup k rostlinným genetickým zdrojům pro výživu a zemědělství nevyjmenovaných v příloze 1 a důležitých pro programy a aktivity IARC.

15.5 Řídící orgán bude rovněž usilovat o uzavření dohod pro účely uvedené v tomto článku s dalšími relevantními mezinárodními institucemi.

Článek 16 - Mezinárodní síť rostlinných genetických zdrojů

16.1 Existující spolupráce v oblasti mezinárodních sítí rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství bude podporována nebo rozvíjena na bázi stávajících ujednání a v souladu s podmínkami této smlouvy, aby bylo dosaženo co nejúplnějšího pokrytí rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství.

16.2 Smluvní strany budou vhodným způsobem podporovat účast všech příslušných institucí, včetně vládních, soukromých, nevládních, výzkumných, šlechtitelských a dalších, v těchto mezinárodních sítích.

Článek 17- Globální informační systém o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství

17.1 Smluvní strany budou spolupracovat na vývoji a posilování Globálního informačního systému pro usnadnění výměny informací, který je založen na stávajících informačních systémech, které se týkají vědeckých, technických a environmentálních otázek souvisejících s rostlinnými genetickými zdroji pro výživu a zemědělství, s očekáváním, že takováto výměna informací bude přispívat ke sdílení prospěchu na přínosech tím, že zpřístupní informace o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství všem smluvním stranám. Při rozvíjení Globálního informačního systému bude usilováno o spolupráci s Informačním střediskem Úmluvy o biologické rozmanitosti.

17.2 Na základě sdělení smluvních stran by měl být zajištěn systém včasného varování o rizicích, která ohrožují účinné udržování rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství, za účelem ochrany tohoto materiálu.

17.3 Smluvní strany budou spolupracovat s Komisí pro genetické zdroje pro výživu a zemědělství organizace FAO při jejím pravidelném hodnocení stavu rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství světa za účelem usnadnění aktualizace platného Akčního plánu uvedeného v článku 14.

Část VI - Finanční ustanovení

Článek 18 – Finanční zdroje

18.1 Smluvní strany se zavazují realizovat strategii financování pro provádění této smlouvy v souladu s ustanoveními tohoto článku.

18.2 Cílem této strategie financování bude zvýšení dostupnosti, transparentnosti, účinnosti a efektivity ustanovení o finančních zdrojích pro realizaci aktivit podle této smlouvy.

18.3 Za účelem mobilizace zdrojů pro financování prioritních aktivit, plánů a programů, zejména v rozvojových zemích a v zemích s transformující se ekonomikou, a s ohledem na Akční plán, bude Řídící orgán pravidelně stanovovat cíle tohoto financování.

18.4 Podle této strategie financování:

- a) Smluvní strany přijmou nutná a vhodná opatření v rámci Řídících orgánů příslušných mezinárodních mechanismů, fondů a orgánů, aby zajistily náležitou prioritu a pozornost, z cílem zajištění efektivní alokace přepokládaných a odsouhlasených zdrojů pro realizaci plánů a programů podle této smlouvy.
- b) Rozsah, v jakém budou smluvní strany, které jsou rozvojovými zeměmi, a smluvní strany, které jsou zeměmi s transformující se ekonomikou efektivně realizovat své závazky vyplývající z této smlouvy, bude záviset na efektivní alokaci zdrojů uvedených v tomto článku, a to zejména na smluvních stranách, které jsou rozvinutými zeměmi. Smluvní strany, které jsou rozvojovými zeměmi, a smluvní strany, které jsou zeměmi s transformující se ekonomikou, dají patřičnou prioritu ve svých plánech a programech, budování kapacit rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství.
- c) Smluvní strany, které jsou rozvinutými zeměmi, rovněž poskytnou finanční zdroje na realizaci této smlouvy prostřednictvím bilaterálních, regionálních a multilaterálních vztahů, a smluvní strany, které jsou rozvojovými zeměmi, a smluvní strany, které jsou zeměmi s transformující se ekonomikou, těchto zdrojů budou na základě výše uvedených vztahů využívat. Tyto vztahy zahrnují mechanismus uvedený v článku 19.3 písm. f).
- d) Každá ze smluvních stran souhlasí s tím, že se zaváže poskytovat finanční zdroje pro provádění národních aktivit s cílem uchování a trvale udržitelného využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství v souladu se svými národními možnostmi a finančními zdroji. Poskytnuté finanční zdroje nesmějí být použity pro cíle, které se neslučují s touto smlouvou, zejména v oblastech souvisejících s mezinárodním obchodem s komoditami.
- e) Smluvní strany souhlasí s tím, že finanční přínosy vyplývající z článku 13.2 jsou součástí strategie financování.
- f) Dobrovolné příspěvky mohou být také poskytovány smluvními stranami, soukromým sektorem (s přihlédnutím na ustanovení článku 13), nevládními organizacemi a dalšími zdroji. Smluvní strany souhlasí, že Řídící orgán zváží modalitu strategie pro podporu těchto příspěvků.

18.5 Smluvní strany souhlasí, že budou přednostně realizovat odsouhlasené plány a programy pro zemědělce v rozvojových zemích, obzvláště v nejméně rozvinutých zemích a v zemích s transformující se ekonomikou, kteří uchovávají a trvale využívají rostlinné genetické zdroje pro výživu a zemědělství.

Část VII – Institucionální ustanovení

Článek 19 – Řídící orgán

19.1 Tímto se zřizuje Řídící orgán, složený ze zástupců všech smluvních stran.

19.2 Řídící orgán přijímá všechna rozhodnutí na základě konsensu, pokud by nebyl na základě konsensu použit jiný způsob přijímání rozhodnutí o určitých opatřeních, avšak konsensus se vždy vyžaduje v souvislosti s články 23 a 24.

19.3 Úkolem Řídícího orgánu je podporovat plné uplatňování této smlouvy s ohledem na její cíle, a zejména:

- a) určovat směr politiky a vedení, s cílem sledování a přijímání doporučení nezbytných pro realizaci této smlouvy, a především pro činnost multilaterálního systému;
- b) přijímat plány a programy za účelem provádění této smlouvy;
- c) na prvním zasedání přijmout a periodicky přezkoumávat strategii financování pro realizaci této smlouvy v souladu s ustanoveními článku 18;
- d) přijímat rozpočet této smlouvy;
- e) v závislosti na dostupných finančních prostředcích zvážit potřebu a zřídit podpůrné orgány, které mohou být nezbytné, a určit jejich příslušné mandáty a složení;
- f) podle potřeby vytvořit vhodný mechanismus, jako je například svěřenecký účet, pro příjem a využití finančních zdrojů, které na něj poplynou, pro účely realizace této smlouvy;
- g) navázat a udržovat spolupráci s dalšími relevantními mezinárodními organizacemi a smluvními orgány, včetně, zejména s Konferencí smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti, v záležitostech upravených touto smlouvou, včetně jejich účasti na strategii financování;
- h) zvážit a podle potřeby přijmout doplňky a změny k této smlouvě v souladu s ustanoveními článku 23;
- i) zvážit a podle potřeby přijmout změny a doplňky k přílohám této smlouvy v souladu s ustanoveními článku 24;
- j) zvážit varianty strategie na podporu dobrovolných příspěvků, zvláště s ohledem na články 13 a 18;
- k) vykonávat další funkce, které mohou být nezbytné pro naplnění cílů této smlouvy;

- l) brát na vědomí důležitá rozhodnutí Konference smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti a dalších relevantních mezinárodních organizací a smluvních orgánů;
- m) podle potřeby informovat Konferenci smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti a další relevantní mezinárodní organizace a smluvní orgány o záležitostech týkajících se realizace této smlouvy; a
- n) schválit podmínky dohod s IARC a dalšími mezinárodními institucemi, kterých se týká článek 15 a přezkoumávat a pozměňovat MTA uvedené v článku 15.

19.4 S výhradou článku 19.6 má každá smluvní strana jeden hlas a na zasedání Řídícího orgánu ji může reprezentovat jeden delegát, který může být doprovázen náhradníkem, experty a poradci. Náhradníci, experti a poradci se mohou účastnit jednání Řídícího orgánu, ale nemohou hlasovat, kromě případu, že byli plně zmocněni k zastupování delegáta.

19.5 OSN, její specializované agentury a Mezinárodní agentura pro atomovou energii, stejně jako státy, které nejsou smluvními stranami této smlouvy, mohou být přítomni jako pozorovatelé na zasedáních Řídícího orgánu. Jakýkoli další orgán nebo agentura, vládní či nevládní, která má kvalifikaci v oboru uchovávání a trvale udržitelného využívání rostlinných genetických zdrojů pro výživu a zemědělství a která informovala tajemníka o svém zájmu být přítomna jako pozorovatel na zasedání Řídícího orgánu, může být přizvána, pokud by nejméně jedna třetina přítomných smluvních stran proti tomu nevznesla námitku. Přijetí a účast pozorovatelů bude podléhat jednacímu řádu, který přijme Řídící orgán.

19.6 Členská organizace FAO, která je smluvní stranou, a členské státy této členské organizace, které jsou smluvními stranami, vykonávají svá členská práva a plní své členské povinnosti v souladu, mutatis mutandis, s Ústavou a Obecnými pravidly FAO.

19.7 Řídící orgán přijme a patřičně upraví svůj vlastní jednací řád a finanční pravidla, která musí být v souladu s touto smlouvou.

19.8 Přítomnost delegátů představujících většinu Smluvních stran je nezbytná pro dosažení kvóra na jakémkoli zasedání Řídícího orgánu.

19.9 Řídící orgán bude pořádat pravidelná zasedání, nejméně jednou za dva roky. Pokud je to možné, tato zasedání se budou konat v těsné návaznosti na zasedání Komise pro genetické zdroje pro výživu a zemědělství.

19.10 Zvláštní zasedání Řídícího orgánu se konají tehdy, kdy to Řídící orgán považuje za nezbytné, nebo na písemnou žádost kterékoli smluvní strany, za předpokladu, že takovou žádost podpoří nejméně jedna třetina smluvních stran.

19.11 Řídící orgán zvolí v souladu se svým jednacím řádem předsedu a místopředsedu (kolektivně nazývané tzv. „Bureau“).

Článek 20 – Tajemník

20.1 Tajemníka Řídícího orgánu jmenuje se souhlasem Řídícího orgánu generální ředitel FAO. Tajemník bude mít k dispozici odpovídající personál.

20.2 Tajemník bude vykonávat tyto činnosti:

- a) připravovat a administrativně zajišťovat zasedání Řídícího orgánu, případně zřízených dalších podpůrných orgánů;
- b) pomáhat Řídícímu orgánu při výkonu jeho činností, včetně zabezpečování specifických úkolů, kterými ho může Řídící orgán pověřit;
- c) podávat zprávy o své činnosti Řídícímu orgánu.

20.3 Tajemník sděluje všem smluvním stranám a generálnímu řediteli:

- a) rozhodnutí Řídícího orgánu do šedesáti dnů od jeho přijetí;
- b) informace od Smluvních stran v souladu s ustanoveními této smlouvy.

20.4 Tajemník zajišťuje dokumentaci pro zasedání Řídícího orgánu v šesti jazycích OSN.

20.5 Tajemník spolupracuje s dalšími organizacemi a smluvními orgány, včetně a především se sekretariátem Úmluvy o biologické rozmanitosti, při plnění cílů této smlouvy.

Článek 21 – Dodržování ustanovení smlouvy

Řídící orgán na svém prvním zasedání zváží a schválí společné efektivní postupy a prováděcí mechanismy na podporu dodržování ustanovení této smlouvy a řešení případů jejich porušení. Tyto postupy a mechanismy budou zahrnovat monitorování a nabídku pomoci či rady, včetně, v případě potřeby právního poradenství nebo právní pomoci, a to zejména rozvojovým zemím a zemím s transformující se ekonomikou.

Článek 22 – Řešení sporů

22.1 V případě sporu mezi smluvními stranami týkajícího se výkladu nebo uplatnění této smlouvy budou dotčené strany hledat řešení jednáním.

22.2 Jestliže dotčené strany nemohou dojít shody jednáním, mohou společně vyhledat smírnou pomoc třetí strany nebo požádat o zprostředkování třetí stranu.

22.3 Při ratifikaci, přijímání, schvalování či přistoupení k této smlouvě, nebo kdykoli poté, může smluvní strana písemně prohlásit Depozitáři, že v případě sporu, který nebude vyřešen podle výše zmíněných článků 22.1 nebo 22.2, přijímá jeden či oba dále uvedené způsoby obligatorního řešení sporu:

- a) Rozhodčí řízení v souladu s postupem stanoveným v části 1 přílohy 2 této smlouvy;
- b) Předložení sporu Mezinárodnímu soudnímu dvoru.

22.4 Jestliže sporné strany nepřijmou tentýž, či ani jeden z postupů uvedených ve výše zmíněném článku 22.3, bude spor postoupen smírčímu řízení v souladu s částí 2 přílohy 2 této smlouvy, pokud se strany nedohodnou jinak.

Článek 23 – Změny a doplňky

23.1 Změny a doplňky této smlouvy může navrhnout kterákoli smluvní strana.

23.2 Změny a doplňky této smlouvy se přijímají na zasedání Řídícího orgánu. Znění jakékoli navrhované změny a doplněk sdělí smluvním stranám tajemník nejméně šest měsíců před zasedáním, na kterém se bude jednat o jejich přijetí.

23.3 Veškeré změny a doplňky této smlouvy se přijímají pouze na základě konsensu smluvních stran přítomných na zasedání Řídícího orgánu.

23.4 Jakákoli změna a doplněk této smlouvy přijatý Řídícím orgánem vstupuje v platnost pro smluvní strany, které jej ratifikovaly, přijaly nebo schválily, devadesátého dne po uložení listin o ratifikaci, přijetí nebo schválení dvoutřetinovou většinou smluvních stran. Poté vstupuje změna a doplněk této smlouvy v platnost pro kteroukoli další smluvní stranu devadesátého dne po uložení listin o ratifikaci, přijetí nebo schválení této změny a doplněk dotčenou smluvní stranou.

23.5 Pro účely tohoto článku se listina uložená členskou organizací FAO nepovažuje za doplňkovou k listinám uloženým členskými státy takové organizace.

Článek 24 - Přílohy

24.1 Přílohy této smlouvy jsou její nedílnou součástí a odkaz na tuto smlouvu znamená zároveň odkaz na kteroukoli její přílohu.

24.2 Ustanovení článku 23 upravující změny a doplňky k této smlouvě se vztahují i na změny a doplňky k přílohám.

Článek 25 – Podpis

Tato úmluva je otevřena k podpisu na FAO od 3. listopadu 2001 do 4. listopadu 2002 všem členům FAO a kterýmkoli státům, které nejsou členy FAO, ale jsou členy OSN nebo kterékoli její specializované agentury či Mezinárodní agentury pro atomovou energii.

Článek 26 – Ratifikace, přijetí a schválení

Tato úmluva podléhá ratifikaci, přijetí a schválení členů a nečlenů FAO uvedených v článku 25. Listiny o ratifikaci, přijetí a schválení se ukládají u Depozitáře.

Článek 27 – Přistoupení

Tato smlouva bude otevřena pro přistoupení všem členům FAO a kterýmkoli státům, které nejsou členy FAO, ale jsou členy OSN nebo kterékoli její specializované agentury či Mezinárodní agentury pro atomovou energii, od data, kdy byla smlouva uzavřena pro podpis. Listiny o přistoupení se ukládají u Depozitáře.

Článek 28 – Vstoupení smlouvy v platnost

28.1 S výhradou ustanovení článku 29.2 vstupuje tato smlouva v platnost devadesátým dnem po uložení čtyřicáté Listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení, za předpokladu, že nejméně dvacet Listin o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení uložili členové FAO.

28.2 Pro každý členský stát FAO a kterýkoli stát, který není členem FAO, ale je členem OSN nebo kterékoli její specializované agentury nebo Mezinárodní agentury pro atomovou energii, který ratifikuje, přijme, schválí tuto smlouvu nebo k ní přistoupí po uložení čtyřicáté Listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení v souladu s článkem 28.1, vstupuje tato smlouva v platnost devadesátým dnem po uložení jeho Listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení.

Článek 29 – Členské organizace FAO

29.1 Jestliže členská organizace FAO uloží Listinu o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení k této smlouvě, oznámí tato členská organizace, v souladu s ustanoveními článku II.7 Ústavy FAO, jakoukoliv změnu rozdělení jejich pravomocí uvedených v deklaraci pravomocí předložené v souladu s článkem II.5 Ústavy FAO, požadované pro přijetí této smlouvy. Jakákoliv smluvní strana této smlouvy může kdykoli členskou organizaci FAO, která je smluvní stranou této smlouvy, požádat o poskytnutí informací, kdo z členské organizace nebo jejích členských států má odpovědnost za provádění kterékoli konkrétní záležitosti upravené touto smlouvou. Členská organizace poskytne tyto informace v přiměřené lhůtě.

29.2 Listiny o ratifikaci, přijetí, schválení, přistoupení nebo odstoupení uložené členskou organizací FAO se nepovažují za dodatečné k listinám uloženým jejími členskými státy.

Článek 30 – Výhrady

K této smlouvě nelze uplatnit žádné výhrady.

Článek 31 – Státy, které nejsou smluvní stranou

Smluvní strany budou působit na všechny členské státy FAO nebo jiné státy, které nejsou smluvní stranou této smlouvy, aby tuto smlouvu rovněž přijaly.

Článek 32 – Odstoupení od smlouvy

32.1 Kterákoliv smluvní strana může kdykoli po uplynutí dvou let od data, kdy pro ni tato smlouva vstoupila v platnost, písemným oznámením vyrozumět Depozitáře o svém odstoupení od smlouvy. Depozitář neprodleně informuje všechny smluvní strany.

32.2 Odstoupení nabude účinnosti jeden rok od data přijetí takového oznámení.

Článek 33 – Ukončení smlouvy

33.1 Tato smlouva bude automaticky ukončena v případě, kdy v důsledku odstoupení smluvních stran klesne počet smluvních stran pod čtyřicet, pokud zbývající smluvní strany nerozhodnou jednomyslně jinak.

33.2 Depozitář informuje všechny zbývající smluvní strany v okamžiku, když počet smluvních stran klesne na čtyřicet.

33.3 V případě ukončení smlouvy se nakládání s aktivy řídí finančními pravidly, která přijme Řídící orgán.

Článek 34 – Depozitář

Depozitářem této smlouvy je generální ředitel FAO.

Článek 35 – Autentické texty

Arabské, čínské, anglické, francouzské, ruské a španělské znění mají platnost originálu.

PŘÍLOHA I

SEZNAM PLODIN ZAHRNUTÝCH DO MULTILATERÁLNÍHO SYSTÉMU

Potravinové plodiny

Plodina	Rod	Poznámky
Chlebovník	<i>Artocarpus</i>	Pouze chlebovník.
Chřest	<i>Asparagus</i>	
Oves	<i>Avena</i>	
Řepa	<i>Beta</i>	
Brukve	<i>Brassica et a.</i>	Zahrnutý rody: <i>Brassica, Armoracia, Barbarea, Camelina, Crambe, Diplotaxis, Eruca, Isatis, Lepidium, Raphanobrassica, Raphanus, Rorippa a Sinapis</i> . To zahrnuje olejniny, zeleniny jako zelí, řepka, hořčice, řeřicha, roketa, ředkev a tuřín. Druh <i>Lepidium meyenii</i> (maka) je vyňat.
Kajan	<i>Cajanus</i>	
Cizrna	<i>Cicer</i>	
Citrus	<i>Citrus</i>	Rody <i>Poncirus a Fortunella</i> jsou zahrnuty jako podnože.
Kokos	<i>Cocos</i>	
Hlavní aronovité	<i>Colocasia</i> <i>Xanthosoma</i>	Hlavní aronovité (zahrnují v anglickém názvosloví taro, cocoyam, dasheen a tannia)
Mrkev	<i>Daucus</i>	
Jamy	<i>Dioscorea</i>	
Kalužnice	<i>Eleusine</i>	
Jahodník	<i>Fragaria</i>	
Slunečnice	<i>Helianthus</i>	
Ječmen	<i>Hordeum</i>	
Batáty	<i>Ipomoea</i>	
Hrachor setý	<i>Lathyrus</i>	
Čočka	<i>Lens</i>	
Jabloň	<i>Malus</i>	
Maniok jedlý	<i>Manihot</i>	Pouze <i>Manihot esculenta</i> .
Banánovník	<i>Musa</i>	S výjimkou <i>Musa textilis</i> .
Rýže	<i>Oryza</i>	
Dochan	<i>Pennisetum</i>	
Fazol	<i>Phaseolus</i>	S výjimkou <i>Phaseolus polyanthus</i> .
Hrách	<i>Pisum</i>	
Žito	<i>Secale</i>	
Brambor	<i>Solanum</i>	Zahrnuta sekce <i>tuberosa</i> s výjimkou <i>Solanum phureja</i> .
Lilek vejcoplodý	<i>Solanum</i>	Zahrnuta sekce melongena.
Čirok	<i>Sorghum</i>	
Tritikale	<i>Triticosecale</i>	
Pšenice	<i>Triticum et al.</i>	Včetně rodů <i>Agropyron, Elymus a Secale</i> .
Bob/ Vikev	<i>Vicia</i>	

Vigna Kukuřice	Vigna Zea	Kromě <i>Zea perennis</i> , <i>Zea diploperennis</i> a <i>Zea luxurians</i> .
-------------------	--------------	--

Pícniny

Rod **Druh**

KRMNÉ LUSKOVINY

<i>Astragalus</i>	<i>chinensis</i> , <i>cicer</i> , <i>arenarius</i>
<i>Canavalia</i>	<i>ensiformis</i>
<i>Coronilla</i>	<i>varia</i>
<i>Hedysarum</i>	<i>coronarium</i>
<i>Lathyrus</i>	<i>cicera</i> , <i>ciliolatus</i> , <i>hirsutus</i> , <i>ochrus</i> , <i>odoratus</i> , <i>sativus</i>
<i>Lespedeza</i>	<i>cuneata</i> , <i>striata</i> , <i>stipulacea</i>
<i>Lotus</i>	<i>corniculatus</i> , <i>subbiflorus</i> , <i>uliginosus</i>
<i>Lupinus</i>	<i>albus</i> , <i>angustifolius</i> , <i>luteus</i>
<i>Medicago</i>	<i>arborea</i> , <i>falcata</i> , <i>sativa</i> , <i>scutellata</i> , <i>rigidula</i> , <i>truncatula</i>
<i>Melilotus</i>	<i>albus</i> , <i>officinalis</i>
<i>Onobrychis</i>	<i>viciifolia</i>
<i>Ornithopus</i>	<i>sativus</i>
<i>Prosopis</i>	<i>affinis</i> , <i>alba</i> , <i>chilensis</i> , <i>nigra</i> , <i>pallida</i>
<i>Pueraria</i>	<i>phaseoloides</i>
<i>Trifolium</i>	<i>alexandrinum</i> , <i>alpestre</i> , <i>ambiguum</i> , <i>angustifolium</i> , <i>arvense</i> , <i>agrocicerum</i> , <i>hybridum</i> , <i>incarnatum</i> , <i>pratense</i> , <i>repens</i> , <i>resupinatum</i> , <i>rueppellianum</i> , <i>semipilosum</i> , <i>subterraneum</i> , <i>vesiculosum</i>

TRAVNÍ PÍCNINY

<i>Andropogon</i>	<i>gayanus</i>
<i>Agropyron</i>	<i>cristanum</i> , <i>desertorum</i>
<i>Agrostis</i>	<i>stolonifera</i> , <i>tenuis</i>
<i>Alopecurus</i>	<i>pratensis</i>
<i>Arrhenatherum</i>	<i>elatius</i>
<i>Dactylis</i>	<i>glomerata</i>
<i>Festuca</i>	<i>arundinacea</i> , <i>gigantea</i> , <i>heterophylla</i> , <i>ovina</i> , <i>pratensis</i> , <i>rubra</i>
<i>Lolium</i>	<i>hybridum</i> , <i>multiflorum</i> , <i>perenne</i> , <i>rigidum</i> , <i>temulentum</i>
<i>Phalaris</i>	<i>aquatica</i> , <i>arundinacea</i>
<i>Phleum</i>	<i>pratense</i>
<i>Poa</i>	<i>alpina</i> , <i>annua</i> , <i>pratensis</i>
<i>Tripsacum</i>	<i>laxum</i>

OSTATNÍ PÍCNINY

<i>Atriplex</i>	<i>halimus</i> , <i>nummularia</i>
<i>Salsola</i>	<i>vermiculata</i>

PŘÍLOHA II

Část 1

ROZHODČÍ ŘÍZENÍ

Článek 1

Jedna ze stran sporu oznámí tajemníkovi, že strany sporu se obracejí na rozhodčí soud v souladu s článkem 22. Toto oznámení musí uvádět předmět rozhodčího řízení a zahrnovat zejména články této smlouvy, jejichž výklad nebo použití jsou předmětem sporu. Jestliže se strany sporu nedohodnou v dané sporné záležitosti dříve, než je určen předseda rozhodčího soudu, rozhodčí soud spornou záležitost rozhodne. Tajemník předá takto obdrženou informaci všem smluvním stranám této smlouvy.

Článek 2

1. Ve sporech mezi dvěma stranami se rozhodčí soud skládá ze tří členů. Každá ze stran sporu jmenuje jednoho rozhodce a tito dva rozhodci jmenovaní tímto způsobem zvolí na základě vzájemné dohody třetího rozhodce, který bude předsedou rozhodčího soudu. Předseda nesmí být občanem země žádné ze stran sporu, nesmí mít trvalé místo pobytu na území jedné ze stran, nesmí být některou z nich zaměstnán a ani se tímto případem v minulosti v jakékoli jiné funkci nezabýval.
2. Ve sporech mezi více než dvěma smluvními stranami si strany sporu, které mají stejný zájem, zvolí jednoho rozhodce na základě společné dohody.
3. Jakékoliv uvolněné místo musí být obsazeno způsobem předepsaným pro původní jmenování.

Článek 3

1. Jestliže předseda rozhodčího soudu nebyl jmenován do dvou měsíců od jmenování druhého rozhodce, určí předsedu na žádost strany sporu generální ředitel FAO, a to během další dvouměsíční lhůty.
2. Jestliže jedna ze stran sporu nejmenuje rozhodce během dvou měsíců od obdržení žádosti, druhá strana o tom může informovat generálního ředitele FAO, který jmenování provede během další dvouměsíční lhůty.

Článek 4

Rozhodčí soud vynese svá rozhodnutí v souladu s ustanoveními této smlouvy a mezinárodním právem.

Článek 5

Pokud se strany sporu nedohodnou jinak, určí si rozhodčí soud svůj vlastní jednací řád.

Článek 6

Rozhodčí soud může na žádost jedné ze stran sporu doporučit předběžná opatření.

Článek 7

Strany sporu musí usnadnit práci rozhodčího soudu, a zejména využít všech prostředků, které mají k dispozici, a:

- a) poskytnout soudu veškeré relevantní dokumenty, informace a prostředky, a
- b) umožnit mu v případě potřeby povolávat svědky nebo odborníky a získat jejich svědectví.

Článek 8

Strany sporu a rozhodci jsou vázáni povinností chránit důvěrnost jakýchkoli informací, které jako důvěrné získají během řízení před rozhodčím soudem.

Článek 9

Pokud rozhodčí soud nerozhodne z důvodu zvláštních okolností případu jinak, nesou náklady na rozhodčí soud strany sporu rovným dílem. Rozhodčí soud vede záznamy o svých nákladech a předloží stranám sporu závěrečný účet.

Článek 10

Kterákoli smluvní strana, která má na předmětu sporu zájem právního charakteru a která může být dotčena rozhodnutím v daném případě, může se souhlasem rozhodčího soudu zasahovat do řízení.

Článek 11

Rozhodčí soud může projednat a rozhodnout protižaloby vyplývající přímo z předmětu sporu.

Článek 12

Procesní i věcná rozhodnutí rozhodčího soudu se přijímají většinou hlasů jeho členů.

Článek 13

Pokud se jedna ze stran sporu před rozhodčí soud nedostaví nebo se v případě nehájí, smí druhá strana požádat soud, aby pokračoval v řízení a vydal rozhodčí nález. Nepřítomnost strany nebo její nehájení netvoří překážku řízení. Před

vynesením konečného rozhodnutí se musí rozhodčí soud dostatečně ujistit, že se nárok zakládá na pravdě a právu.

Článek 14

Soud musí vynést své konečné rozhodnutí do pěti měsíců od data, kdy byl plně ustaven, pokud neshledá nezbytným prodloužit tuto lhůtu o dobu, která nesmí přesáhnout dalších pět měsíců.

Článek 15

Konečné rozhodnutí rozhodčího soudu musí být omezeno na předmět sporu a musí uvést důvody, na kterých je založeno. Musí obsahovat jména účastníků se členů a datum konečného rozhodnutí. Kterýkoli člen soudu může ke konečnému rozhodnutí přiložit odlišný nebo nesouhlasný názor.

Článek 16

Nález rozhodčího soudu je závazný pro strany sporu. Odvolání není přípustné, pokud se strany sporu předem nedohodnou na odvolacím postupu.

Článek 17

Jakýkoli spor, který může vzniknout mezi stranami sporu o výkladu nebo způsobu uplatnění konečného rozhodnutí, může kterákoli strana sporu předložit k rozhodnutí rozhodčímu soudu, který rozhodnutí vynesl.

Část 2

SMÍRČÍ ŘÍZENÍ

Článek 1

Smírčí komise se ustavuje na žádost jedné ze stran sporu. Pokud se strany sporu nedohodnou jinak, tato komise se skládá z pěti členů, z nichž po dvou jmenuje každá strana a tito členové společně zvolí předsedu.

Článek 2

Ve sporu mezi více než dvěma smluvními stranami jmenují sporné strany se stejným zájmem své členy komise na základě vzájemné dohody. V případě, že dvě nebo více stran mají rozdílné zájmy, nebo nedojde-li ke shodě ohledně toho, zda mají stejné zájmy, jmenují své členy samostatně.

Článek 3

Jestliže kterákoli ze stran sporu nejmenuje své členy do dvou měsíců od data žádosti o ustavení smírčí komise, jmenuje během další dvouměsíční lhůty tyto členy generální ředitel FAO, je-li o to požádán stranou sporu, která žádost podala.

Článek 4

Není-li předseda smírčí komise zvolen do dvou měsíců od jmenování posledního člena komise, určí předsedu generální ředitel FAO, pokud je o to požádán stranou sporu, během další dvouměsíční lhůty.

Článek 5

Smírčí komise rozhoduje většinou hlasů svých členů. Pokud se strany sporu nedohodnou jinak, stanovuje komise svůj vlastní jednací řád. Navrhuje rozhodnutí sporu, které strany sporu zváží v dobré víře.

Článek 6

Spory o pravomoci smírčí komise rozhoduje tato komise.